

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.1.3.2024

St. bryg. Piotr Rudecki
Łódzki Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi
ul. Wólczańska 111/113,
90-521 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykonanie planu finansowego Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi (dalej: <i>Komenda</i> lub <i>KW PSP</i>), ul. Wólczańska 111/113, 90-521 Łódź.
Kierownik jednostki kontrolowanej	St. bryg. Piotr Rudecki – Łódzki Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi od 19 marca 2024 r. Poprzednio, od 1 kwietnia 2020 r. do 27 lutego 2024 r., Łódzkim Komendantem Wojewódzkim był nadbryg. Grzegorz Janowski, a od 28 lutego do 18 marca 2024 r. obowiązki Komendanta pełnił nadbryg. Sebastian Kościsty.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontroler	Emilia Wyciszkwicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/1/2024 z dnia 3 stycznia 2024 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 412-413, 618)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2023 r. Komendy pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków, – kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych, – szczegółowa analiza wybranej próby wydatków, – kontrola prawidłowości udzielenia i realizacji wybranego zamówienia publicznego, – analiza stanu zobowiązań, – analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań, – analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań. <p>Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2023 r. Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Badanie 46,5% wydatków ogółem budżetu państwa i 35,8% wydatków ogółem budżetu środków europejskich zrealizowanych w 2023 r. w łącznej kwocie 26 723,9 tys. zł³ wykazało, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, w sposób celowy i gospodarny. Objęte badaniem środki z rezerw celowych w łącznej wysokości 17 268,6 tys. zł⁴ wykorzystano do kwoty 17 265,8 tys. zł⁵, zgodnie z przeznaczeniem. Nie stwierdzono nieprawidłowości w objętych badaniem postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, na które w 2023 r. wydano 136,2 tys. zł.

W 2023 r. Komendant każdorazowo, tuż przed złożeniem⁶ raportów o zwolnienie ze służby przez funkcjonariuszy uprawnionych do przejścia na zaopatrzenie emerytalne, podwyższał im dodatki funkcyjne lub służbowe, co skutkowało wypłatą z budżetu Komendy wyższych o 99,8 tys. zł świadczeń⁷, a także koniecznością zapewnienia przez właściwy podmiot dodatkowych środków na wypłaty przyszłych wyższych emerytur. Zwiększenie dodatków nie było pisemnie uzasadniane, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z wytycznymi ustalonymi przez jednostkę nadrzędną. Powyższe nie spowodowało obniżenia oceny ogólnej.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie objęte badaniem sprawozdania budżetowe Komendy za 2023 r. oraz sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kw. 2023 r. Badane sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny ich poprawność.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Uzyskane przez Komendę w 2023 r. dochody budżetu państwa wyniosły 110,8 tys. zł i były wyższe o 35,8 tys. zł, tj. o 47,7% od otrzymanych w 2022 r. (75,0 tys. zł), w wyniku większych wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających umów. Dochody z tego tytułu, wynoszące 104,5 tys. zł, były głównym źródłem wpływów KW PSP – stanowiły 94,3% dochodów ogółem.

Jak wyjaśnił były Komendant, KW PSP nie ma w swoich ustawowych zadaniach pozyskiwania i gromadzenia dochodów. Uzyskane dochody miały charakter jednorazowy i incydentalny, stąd corocznie stanowiły różne wartości. Z tego powodu w ustawie budżetowej na 2023 r.⁹ dochody Komendy nie zostały zaplanowane.

(akta kontroli str. 3, 211-214)

Na koniec 2023 r. należności pozostałe do zapłaty wyniosły 1228,4 tys. zł i były wyższe od stanu takich należności na koniec 2022 r. o 270,5 tys. zł (o 28,2%).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Z tego 16 234,7 tys. zł z budżetu państwa i 10 489,2 tys. zł z budżetu środków europejskich.

⁴ Z tego 1404,2 tys. zł z budżetu państwa (7,6%) i 15 864,4 tys. zł z budżetu środków europejskich (54,2%).

⁵ Z tego 1401,4 tys. zł z budżetu państwa i 15 864,4 tys. zł z budżetu środków europejskich.

⁶ Niespełna miesiąc.

⁷ Odpraw wyższych łącznie o 92,1 tys. zł oraz należnego ekwiwalentu za urlop w kwocie wyższej o 7,7 tys. zł.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256 ze zm.).

Należności pozostałe do zapłaty w całości były zaległościami. Główną pozycję należności i zaległości stanowiły naliczone kary wynikające z umów (465,5 tys. zł) oraz przypisane odsetki (449,6 tys. zł).

Zwiększenie stanu należności i zaległości pozostałych do zapłaty nastąpiło w wyniku naliczenia w 2023 r. kar w kwocie 156,5 tys. zł za nieterminowe dostarczenie przedmiotu umowy oraz przypisu ustawowych odsetek za opóźnienia w płatnościach w kwocie 114,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 4, 414-415)

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu faktycznego

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki Komendy z budżetu państwa w 2023 r. wyniosły 34 893,7 tys. zł, co stanowiło prawie 100% planu po zmianach (34 898,1 tys. zł) i w porównaniu do 2022 r. były wyższe o 6582,1 tys. zł, tj. o 23,2%. W poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej wydatkowano od 99,6% do 100% planowanych środków finansowych. Główną pozycję stanowiły wydatki majątkowe, które wyniosły 17 135,9 tys. zł (49,1% wydatków Komendy z budżetu państwa ogółem).

Wyższe niż w 2022 r. wykonanie wydatków wynikało przede wszystkim z:

- wyższych o 2568,7 tys. zł wydatków na realizację projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej – przetargi przeprowadzono w 2022 r. i na początku 2023 r., a dostawy i płatności zostały wykonane głównie w 2023 r.;
- zakupu nowego umundurowania za 1747,0 tys. zł w ramach *Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022- 2025*;
- podwyżek płacowych w wysokości 7,8%.

(akta kontroli str. 5-14)

Wydatki budżetu państwa ujęte w planie finansowym Komendy na 2023 r. w trakcie roku zostały zwiększone z rezerw celowych¹⁰ na podstawie 18 decyzji Ministra Finansów o 18 567,5 tys. zł¹¹. Środki te wykorzystano w kwocie 18 563,1 tys. zł (prawie w 100%), przede wszystkim na:

- zakup samochodów ratowniczo – gaśniczych, pożarniczych, specjalistycznego sprzętu dla PSP, społeczną kampanię *Czad i ogień. Obudź czujność* (13 342,0 tys. zł z poz. 59 rezerw);
- realizację projektu współfinansowanego z udziałem środków pochodzących z budżetu UE *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego w ramach POLiŚ¹² 2014-2020* (3530,1 tys. zł z poz. 8 rezerw);
- sfinansowanie zadań/świadczeń wynikających z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych¹³ (1105,0 tys. zł z poz. 44 rezerw).

(akta kontroli str. 5, 15-16)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2023 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do 2022 r. Na wydatki bieżące jednostek budżetowych i wydatki majątkowe przeznaczono w obu latach porównywalną część budżetu Komendy (między 46,0% a 52,9%), przy czym w 2023 r. nieznacznie przeważały wydatki bieżące jednostek budżetowych¹⁴, natomiast w roku poprzednim wydatki

¹⁰ Plan nie został zwiększony z rezerwy ogólnej.

¹¹ Z cz. 83: poz. 8 *Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE /.../* o 3530,1 tys. zł, poz. 35 *Uzupełnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń /.../* oraz na wypłatę świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa o 286,2 tys. zł, poz. 44 *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych* o 1105,0 tys. zł, poz. 56 *Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania* o 304,2 tys. zł, 59 *Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej* o 13 342,0 tys. zł.

¹² Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 233.

¹⁴ Stanowiły 49,9% wykonania, a wydatki majątkowe 49,1% wykonania.

majątkowe¹⁵. Najniższe wydatki w obu latach poniesiono na świadczenia na rzecz osób fizycznych (około 1% wykonania).

(akta kontroli str. 6, 407-409)

W 2023 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 355,3 tys. zł (99,9% planowanych) i były wyższe od wykonanych w 2022 r. o 48,8 tys. zł, tj. o 15,9%, przede wszystkim w wyniku wzrostu stawki pieniężnej równoważnika za brak lokalu mieszkalnego¹⁶. Poniesiono je głównie na dopłaty do wypoczynku (92,4 tys. zł), wypłatę równoważników pieniężnych za brak lokalu mieszkalnego (84,8 tys. zł), jednorazowe odszkodowania z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu (52,0 tys. zł), przejazdy do szkół oraz zwrot kwot pokrywających koszty nauki funkcjonariuszy (41,3 tys. zł).

(akta kontroli str. 6, 409-410)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 17 402,5 tys. zł (100% planowanych) i były wyższe od wykonanych w 2022 r. o 4367,1 tys. zł, tj. o 33,5%. Środki te przeznaczono głównie na wynagrodzenia i pochodne (10 309,8 tys. zł) oraz zakup materiałów i wyposażenia (3494,7 tys. zł), tj. m.in. przedmiotów zaopatrzenia mundurowego, informatyki i transportu, materiałów uzbrojenia i techniki specjalnej, wyposażenia specjalnego indywidualnego i zbiorowego użytku. Wzrost wydatków bieżących był spowodowany m.in. wydatkowaniem środków przyznanych Komendzie w 2023 r. środków na realizację zadań wynikających z *Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025 /.../* w wysokości 1747,0 tys. zł, a także środków z rezerw celowych na realizację zadań wynikających z ustawy o ochotniczych strażach pożarnych w kwocie 1053,0 tys. zł, oraz na wypłatę wprowadzonych z dniem 1 marca 2023 r. świadczeń za długoletnią służbę (278,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 6, 40-44, 410)

Przeciętne zatrudnienie w Komendzie (86 osób) było nieznacznie wyższe niż w 2022 r. (85 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, które wyniosło 9191,61 zł¹⁷, w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyło się o 726,95 zł, tj. o 8,6%. Wydatki na wynagrodzenia wyniosły¹⁸ 10 126,3 tys. zł i w porównaniu z 2022 r. były wyższe o 891,8 tys. zł, tj. o 9,7%, w wyniku wzrostu wynagrodzeń wskazanego w ustawie budżetowej na 2023 r. – o 7,8%, wzrostu wskaźnika wykorzystanego limitu zatrudnienia, przyznania w nowelizacji ustawy budżetowej na 2023 r. dodatkowych środków na wynagrodzenia (116,0 tys. zł), przesunięcia z cz. 42 budżetu państwa środków finansowych związanych z nową stawką płacy minimalnej (27,2 tys. zł).

W 2023 r. w sprawozdaniu Rb-70 przeciętne zatrudnienie oraz zatrudnienie na koniec okresu sprawozdawczego wykazywano zgodnie z obowiązującą w tym zakresie instrukcją¹⁹.

(akta kontroli str. 45-47, 410-411, 455-457)

W 2023 r. pięciu funkcjonariuszy złożyło raporty o zwolnienie ze służby²⁰ skutkujące przejściem na emeryturę w danym roku budżetowym. Każdemu z nich, w okresie do dwóch miesięcy przed zwolnieniem ze służby, Komendant zwiększył dodatek funkcyjny lub służbowy. We wszystkich przypadkach zwiększenie nastąpiło przed złożeniem raportu o zwolnienie ze służby.

¹⁵ Stanowiły 52,9% wykonania, a wydatki bieżące 46,0% wykonania.

¹⁶ Od 1 maja 2023 r. stawka dzienna dla strażaka posiadającego członków rodziny wzrosła z 10,39 zł do 16,50 zł, a dla pozostałych strażaków z 5,19 zł do 8,60 zł.

¹⁷ Według kwartalnego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, z wyłączeniem funduszu nagród w dyspozycji Komendanta dla funkcjonariuszy powiatowych i miejskich PSP województwa łódzkiego.

¹⁸ Według Rb-70.

¹⁹ Instrukcja sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiąca załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144 ze zm.).

²⁰ Raporty zawierające pisemne żądanie zwolnienia, złożone na podstawie art. 43 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 127).

Zwiększenie wyniosło:

- w przypadku dodatków funkcyjnych od 1900 zł do 2596 zł i stanowiło od 96,1% do 146,2% wartości dodatków przed zwiększeniem. Średnio dodatki te zwiększono o 2132 zł (o 118,4%²¹);
- w przypadku dodatków służbowych od 1750 zł do 1850 zł i stanowiło od 166,7% do 217,6% wartości dodatków przed zwiększeniem. Średnio dodatki te zwiększono o 1800 zł (189,5%²²).

Ogółem ww. dodatki zwiększono o 9996 zł, z tego dodatki funkcyjne o 6396 zł i dodatki służbowe o 3600 zł.

(akta kontroli str. 144-151, 595-604)

W wyniku badania dokumentacji dotyczącej wszystkich pięciu zwiększeń dodatków ustalono, że:

- nowe dodatki nie przekroczyły dopuszczalnych wartości, określonych w § 5 ust. 2 oraz § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 września 2021 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej²³;
- we wszystkich przypadkach, poza wskazaniem podstawy prawnej, nie uzasadniono dokolnych zmian, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- każdorazowo zwiększenie dodatków nastąpiło przed złożeniem raportów o zwolnienie ze służby, jednak od dnia ustalenia nowego dodatku przez Komendanta²⁴, do dnia złożenia przez danego funkcjonariusza raportu²⁵ upłynął niespełna miesiąc czasu (od 14 do 21 dni).

W wyjaśnieniach Komendant podał, że powodem zwiększenia dodatków służbowych/funkcyjnych pięciu funkcjonariuszom, którzy w 2023 roku złożyli wnioski o zwolnienie ze służby była chęć zatrzymania w służbie funkcjonariuszy, posiadających dużą wiedzę i wieloletnie doświadczenie. Niezależnie od powyższej argumentacji p.o. Komendant podkreślił, że ww. funkcjonariusze spełniali warunki uprawniające do podwyższenia dodatków, określone w § 5 rozporządzenia w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej, odznaczali się dyspozycyjnością i odpowiedzialnością za podejmowane decyzje służbowe oraz zdyscyplinowaniem przy realizacji zadań służbowych, jak również sprawnością fizyczną potwierdzoną wynikami sprawdzianów.

Zaznaczyć należy, iż wskazana przez Komendanta chęć zatrzymania funkcjonariuszy w służbie nie mieści się w katalogu przesłanek podwyższenia dodatków określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej. Powyższe, w ocenie NIK, może świadczyć o uzgadnianiu z funkcjonariuszami podwyższenia dodatków stałych przed formalnym złożeniem raportu o zwolnienie ze służby. W konsekwencji podwyższenia badanych dodatków w 2023 r. wypłacono z budżetu Komendy odprawy w kwocie wyższej o 92,1 tys. zł oraz należny ekwiwalent za urlop w kwocie wyższej o 7,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 144-214, 458, 595-604)

W 2023 r., tak jak w roku poprzednim, zadania Komendy na podstawie umów zleceń²⁶ wykonywały cztery osoby²⁷. Wydatki z tego tytułu wyniosły 111,8 tys. zł i były wyższe o 20,9 tys. zł, tj. o 23,0% niż w roku poprzednim.

²¹ Iloraz sumy zwiększeń do wartości sumy dodatków przed zwiększeniem.

²² Jak wyżej.

²³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1750 ze zm.

²⁴ (1) 27 grudnia 2022 r., (2) 27 grudnia 2022 r., (3) 27 grudnia 2022 r., (4) 19 stycznia 2023 r., (5) 10 października 2023 r.

²⁵ (1) 10, (2) 11, (3) 17 stycznia 2023 r., (4) 2 lutego 2023 r., (5) 31 października 2023 r.

²⁶ Trwających trzy miesiące lub dłużej, lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres.

²⁷ Wszystkie umowy dotyczyły powierzenia zleceniobiorcom zadań pomocniczych.

W 2023 r. nie zawierano umów o dzieło, natomiast w 2022 r. umowę taką zawarto z jedną osobą, a wynagrodzenie z tego tytułu wyniosło 2,5 tys. zł.

Żadna z ww. umów obowiązujących w 2023 r. nie została zawarta z pracownikiem Komendy. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Kadr, konieczność powierzenia realizacji zadań na podstawie umów zleceń wynikała m.in. z braku wymaganych kwalifikacji funkcjonariuszy KW PSP do wykonania danego zadania.

W wyniku analizy trzech wybranych umów²⁸, na które wydatkowano 74,8 tys. zł (67,0%), ustalono, że w 2023 r. zlecone zadania zostały wykonane i rozliczone w sposób określony w umowach oraz przyczyniły się do realizacji celów Komendy.

(akta kontroli str. 48-143, 594)

Limit wydatków przyznany w planie finansowym Komendy na 2023 r. na wynagrodzenia nie został przekroczony.

(akta kontroli str. 5, 47, 544-545)

Wydatki majątkowe Komendy wyniosły 17 135,9 tys. zł (100% planowanych) i były wyższe od wykonanych w 2022 r. o 2166,2 tys. zł, tj. o 14,5%. Ze środków tych zrealizowano osiem zadań²⁹, w tym m.in. celem uzupełnienia normatywu, wymiany wyeksploatowanego sprzętu oraz poszerzenia możliwości szkoleniowych zakupiono:

- siedem ciężkich i dwa średnie samochody ratowniczo-gaśnicze za odpowiednio 8318,7 tys. zł i 1809,7 tys. zł³⁰;
- samochód specjalny pożarniczy z drabiną mechaniczną oraz lekki samochód specjalny za 3393,6 tys. zł³¹;
- pompę do urządzeń hydraulicznych za 42,0 tys. zł;
- mobilny symulator zagrożeń za 41,8 tys. zł.

Wydatki w kwocie 3530,1 tys. zł, przy współudziale środków europejskich, przeznaczono na zakup sprzętu analitycznego i transportowego, co szerzej opisano w punkcie 2.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wszystkie zaplanowane zadania zostały zrealizowane w pełnym zakresie rzeczowym.

(akta kontroli str. 215-219)

Zobowiązania wykazane w sprawozdaniu Rb-28³² wyniosły 757,4 tys. zł i były wyższe o 87,0 tys. zł, tj. o 13,0 % od stanu zobowiązań na koniec 2022 r., przede wszystkim z powodu zobowiązań dotyczących nagród rocznych funkcjonariuszy oraz zakupów energii, które wzrosły odpowiednio o 58,6 tys. zł (11,6%) i 15,0 tys. zł (39,8%), w wyniku wypłacenia w danym roku wyższych uposażeń i wyższych cen energii elektrycznej.

Główną pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu: nagród rocznych funkcjonariuszy (565,5 tys. zł), dodatkowego wynagrodzenia rocznego (77,3 tys. zł), opłat za energię (52,8 tys. zł), świadczeń motywacyjnych (26,6 tys. zł).

Na koniec 2023 r. w Komendzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. W 2023 r. nie naliczono też i nie zapłacono odsetek ani kar z tytułu nieterminowego uregulowania zobowiązań.

(akta kontroli str. 220-257, 411)

Szczegółowe badanie środków z rezerw celowych, przyznanych pięcioma decyzjami Ministra Finansów w łącznej kwocie 1404,2 tys. zł³³, stanowiącej 7,6% kwoty

²⁸ Do badania w sposób celowy wybrano umowy obejmujące m.in. (1) prowadzenie szkoleń i egzaminów z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, (2) administrowanie systemami teleinformatycznymi i koordynację wdrożenia systemu EZD-PUW, (3) realizację szkoleń w zakresie specjalistycznego ratownictwa wysokościowego.

²⁹ W ustawie budżetowej na 2023 r. zaplanowano środki w kwocie 358,0 tys. zł na wkład własny w realizację dwóch zadań współfinansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, polegających na zakupie łącznie dziewięciu samochodów pożarniczych. Kolejne zadania, realizowane w ramach środków z rezerw celowych, uwzględniono w trakcie 2023 r.

³⁰ Zakup samochodów został sfinansowany dodatkowo z części 42 budżetu państwa w kwocie 1907 tys. zł.

³¹ Zakupy te zostały sfinansowane także z części 42 w kwocie 750 tys. zł.

³² Sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

³³ Do badania dobrano w sposób celowy środki przyznane trzema decyzjami Ministra Finansów z cz. 83 poz. 59 w kwocie 1118,0 tys. zł (decyzje nr MF/FG2.4143.3.100.2023.MF.1042, nr MF/FG2.4143.3.118.2023.MF.1330,

zwiększającej plan Komendy z rezerw, wykazało, że środki te zostały wykorzystane w wysokości 1401,4 tys. zł. Poniesione wydatki wynikały z faktycznych potrzeb i przeznaczone zostały na cele określone w decyzjach Ministra Finansów, tj. na:

- dofinansowanie zakupu dwóch średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych (940,0 tys. zł) oraz społeczną kampanię *Czad i ogień* (178,0 tys. zł)³⁴,
- wypłatę świadczeń motywacyjnych strażakom pełniącym służbę w KW PSP (283,4 tys. zł)³⁵.

Zmiany w planie wydatków wprowadzono niezwłocznie po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu wydatków. Środki w wysokości 2,8 tys. zł nie zostały wykorzystane z przyczyn zaistniałych po otrzymaniu zwiększeń z rezerw³⁶. Na wniosek Komendanta zostały zablokowane decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 7 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 17-39, 416-423, 616-617)

Badanie wydatków w kwocie 16 234,7 tys. zł³⁷ (wydatków bieżących jednostek budżetowych – 966,3 tys. zł i wydatków majątkowych – 15 268,4 tys. zł), stanowiących 46,5% wydatków z budżetu państwa ogółem, wykazało, że dokonano ich zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów i zadań Komendy. Zakupione środki trwałe bezzwłocznie przekazano do użytkowania i właściwie sklasyfikowano. Wydatki w wysokości 16 034,9 tys. zł zostały poprzedzone procedurą przewidzianą w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁸. Zakupy na kwotę 199,8 tys. zł nie podlegały ustawie Prawo zamówień publicznych z uwagi na treść art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Na badanej próbie nie stwierdzono przypadków nieterminowej zapłaty.

(akta kontroli str. 258-286)

W 2023 r. w Komendzie udzielono 19 zamówień z zastosowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (trzech w trybie podstawowym - na podstawie art. 275 pkt 1 upzp, 15 w trybie przetargu nieograniczonego - na podstawie art. 132 upzp, jednego w trybie zamówienia z wolnej ręki - na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 6 upzp), o łącznej wartości 27 222,1 tys. zł³⁹, na które wydano 22 078,9 tys. zł. Łączna wartość zamówień udzielonych z wyłączeniem procedur ww. ustawy wyniosła 4351,4 tys. zł⁴⁰. Badanie dobranej celowo jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o wartości szacunkowej poniżej 130 tys. zł netto, na które wydano w 2023 r. 136,2 tys. zł brutto⁴¹, wykazało, że zrealizowano je z zachowaniem zasady konkurencji, zgodnie z wewnętrznym regulaminem udzielania zamówień⁴² i rzetelnie udokumentowano. W ramach zamówienia zakupiono 1000 szt. czujek tlenku węgla i dymu, 100 szt. czujek dymu i 100 szt. czujek tlenku węgla.

(akta kontroli str. 287-330)

W działalności Komendy w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stwierdzone
nieprawidłowości

nr MF/FG2.4143.3.249.2023.MF.3319) i dwoma decyzjami z cz. 83 poz. 35 w kwocie 286,2 tys. zł (decyzje nr MF/FS7.4143.3.44.2023.MF.1038 i nr MF/FS7.4143.3.212.2023.MF.3175).

³⁴ Poz. 59 rezerw.

³⁵ Poz. 35 rezerw.

³⁶ W związku ze zmianami kadrowymi oraz przebywaniem funkcjonariuszy na zwolnieniach lekarskich.

³⁷ Skontrolowano wydatki dokonane na podstawie 29 dowodów księgowych dobranych losowo z zastosowaniem metody monetarnej MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji – założono próg istotności 2%, istotność wykonawczą 0,75 progu istotności, ryzyko statystyczne 50%) z populacji wydatków w kwocie 22 270,7 tys. zł (pozapłacowe wydatki bieżące i majątkowe, po wyłączeniu wydatków o wartości poniżej 1,0 tys. zł oraz opłat za energię elektryczną, ciepłą, wodę i ścieki).

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm., dalej: *ustawa Prawo zamówień publicznych* lub *upzp*.

³⁹ Zgodnie ze sprawozdaniem o udzielonych zamówieniach publicznych w 2023 r.

⁴⁰ Zgodnie ze ww. sprawozdaniem.

⁴¹ Zamówienie przeprowadzone w 2023 r. pn. *dostawa czujek tlenku węgla i dymu*.

⁴² Regulamin gospodarowania środkami publicznymi o wartości szacunkowej, która nie jest równa i nie przekracza kwoty określonej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, ustalony zarządzeniem nr 3/2021 Komendanta z dnia 12 stycznia 2021 r.

Podwyższenie dodatków służbowych lub funkcyjnych pięciu funkcjonariuszom, którzy w 2023 r. przeszli na zaopatrzenie emerytalne, nie zostało pisemnie uzasadnione, co było działaniem nierzetelnym, a w odniesieniu do dodatku służbowego (dwa przypadki) także niezgodnym z wytycznymi Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z 17 czerwca 2014 r. w zakresie zasad ustalania i podwyższania dodatku służbowego i określania wysokości dodatku motywacyjnego dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej. Zgodnie z tymi wytycznymi każdą zmianę wysokości dodatku służbowego należało umotywić i odzwierciedlić w uzasadnieniu decyzji o zmianie wysokości uposażenia lub dodatku służbowego (pkt 2.2.3).

(akta kontroli str. 144, 147-151, 610-615)

P.o. Komendant wyjaśnił, że przy zmianie uposażenia funkcjonariusza praktykowany jest dokument - tzw. angaż, w którym nie znajduje się uzasadnienie. Wskazywana jest natomiast podstawa prawna.

Były Komendant wyjaśnił, że decyzje o podwyższeniu dodatków przekazał do Wydziału Kadr (który przygotowywał ww. dokument) ustnie.

(akta kontroli str. 213-214, 604-609)

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że zawieranie pisemnych uzasadnień zwiększeń dodatków jest niezbędne dla ustalenia faktycznych przesłanek podjętych decyzji, a nie tylko podstawy prawnej dokonywanych zmian. Jest także wymagane na podstawie wytycznych ustalonych przez jednostkę nadrzędną.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki Komendy z budżetu środków europejskich wyniosły 29 267,1 tys. zł, co stanowiło 100% planu, i w porównaniu do 2022 r. były wyższe o 23 819,5 tys. zł, tj. ponad pięciokrotnie, co wynikało z harmonogramów realizowanych projektów – przetargi zostały przeprowadzone w 2022 i na początku 2023 r., a dostawy i płatności zaplanowano głównie na 2023 r.

Wydatki poniesiono w ramach POIiŚ 2014-2020 na dwa projekty:

- *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* – wydatki w kwocie 10 035,8 tys. zł wykorzystano m.in. na:
  - zestaw ratowniczy (3451,6 tys. zł) i zestaw logistyczny (1998,8 tys. zł) dla ciężkiej grupy poszukiwawczo-ratowniczej;
  - zdalnie sterowany pojazd do gaszenia pożarów i likwidacji zagrożeń CBRNE wraz z platformą do transportu (1789,0 tys. zł);
  - samochód specjalny wsparcia dekontaminacji (1328,4 tys. zł);
  - sprzęt analityczny (772,3 tys. zł);
  - sześć namiotów 10-osobowy z osprzętem (478,4 tys. zł);
  - namiot do pracy sztabu z osprzętem (71,3 tys. zł)⁴³.
- *Usprawnienie ratownictwa na drogach – etap V* – wydatki w kwocie 19 231,3 tys. zł przeznaczono m.in. na:
  - samochody ratowniczo-gaśnicze ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego – pięć ciężkich (7735,4 tys. zł) i pięć średnich (7150,6 tys. zł);
  - dwa średnie samochody ratowniczo-gaśnicze z funkcją cięcia (2814,5 tys. zł);
  - średni samochód ratowniczo-gaśniczy z systemem piany sprężonej (1275,5 tys. zł)⁴⁴.

(akta kontroli str. 216-217, 331, 411)

Całość środków na 2023 r. została przyznana Komendzie sześcioma decyzjami Ministra Finansów z rezerwy celowej budżetu środków europejskich poz. 98⁴⁵.

⁴³ Współfinansowanie z budżetu państwa w ramach tego projektu wyniosło 136,3 tys. zł.

⁴⁴ Współfinansowanie z budżetu państwa w ramach tego projektu wyniosło 3393,8 tys. zł.

⁴⁵ Poz. 98 - Finansowanie programów z budżetu środków europejskich.

Na podstawie kontroli trzech ostatnich decyzji⁴⁶ wprowadzających zmiany w planie w łącznej kwocie 15 864,4 tys. zł (54,2% zwiększeń) ustalono, że środki z rezerwy zostały wykorzystane w pełnej wysokości i zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zadania pn.:

- *Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego* – 8713,8 tys. zł;
- *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* – 7150,6 tys. zł.

Wydatki, na które pozyskano środki z rezerwy nie zostały ujęte w planie finansowym Komendy na etapie opracowania ustawy budżetowej na 2023 r., ponieważ na podstawie art. 140 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych były to wydatki, na które w budżecie państwa mogły być tworzone rezerwy celowe.

(akta kontroli str. 15-16, 332-343, 424-454, 616-617)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków w kwocie 10 489,2 tys. zł⁴⁷, tj. 35,8% wydatków ogółem budżetu środków europejskich. W wyniku badania ustalono m.in., że wydatki zostały przeznaczone na zadania ujęte w umowie o dofinansowanie, a zlecenia płatności były przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego we właściwych kwotach i w czasie umożliwiającym terminowe opłacenie faktur.

(akta kontroli str. 258-262, 269-270, 344-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Komendy w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Komendy w 2023 r. w zakresie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich. Kontrola 46,5% wydatków budżetu państwa i 35,8% wydatków budżetu środków europejskich wykazała, że objęte badaniem wydatki zrealizowano w sposób celowy, gospodarny, w granicach planowanych kwot i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Otrzymane środki z objętych badaniem rezerw celowych budżetu państwa (7,6%) i budżetu środków europejskich (54,2%) wykorzystano niemal w 100%, zgodnie z przeznaczeniem. Nie stwierdzono nieprawidłowości w skontrolowanym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, na które wydatkowano 136,2 tys. zł.

W 2023 r. Komendant każdorazowo, niespełna miesiąc przed złożeniem raportów o zwolnienie ze służby przez funkcjonariuszy uprawnionych do przejścia na zaopatrzenie emerytalne, podwyższał im dodatki funkcyjne lub służbowe. Takie działanie spowodowało wypłatę wyższych odpraw i ekwiwalentu za niewykorzystany urlop o łącznie 99,8 tys. zł, a także konieczność zapewnienia przez właściwy podmiot dodatkowych środków na wypłaty wyższych emerytur. Zwiększenie dodatków nie było pisemnie uzasadniane, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z wytycznymi ustalonymi przez jednostkę nadrzędną. Powyższy stan oraz stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowały obniżenia oceny cząstkowej.

3. Sprawozdawczość

3.1. Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania jednostkowych rocznych sprawozdań Komendy za 2023 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),

⁴⁶ IP6.972.181.2023.AYM z 17.10.2023 r., IP6.972.392.2023.AYM z 30.10.2023 r., IP6.972.569.2023.INXD z 29.11.2023 r.

⁴⁷ Doboru próby wydatków dokonano w sposób celowy – do wylosowanej metodą monetarną próby wydatków do badania współfinansowania krajowego (paragrafy z czwartą cyfrą 9), opisanej w punkcie 2.1.niniejszego wystąpienia pokontrolnego, dobrano wydatki z budżetu środków europejskich (paragrafy z czwartą cyfrą 7), tj. siedem dowodów księgowych – wszystkie w grupie wydatków majątkowych.

- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą prawidłowości sporządzania objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania tych sprawozdań.

(akta kontroli str. 459-593, 616-617)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Komendy w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Badane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny ich poprawność.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wniosek Zawieranie uzasadnień przyznania wyższych dodatków stałych w pismach podwyższających ten dodatek.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 25 marca 2024 r.

Kontroler
Emilia Wyciszkiewicz
gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....
/podpisano elektronicznie/

.....
/podpisano elektronicznie/